

MIDTÅSEN SKULPTURPARK

LUND HAGEM ARKITEKTER AS

Tekst: Martin Draleke, Lund Hagem Arkitekter AS

Foto: Lund Hagem Arkitekter AS og Nils Kavlie-Borge

Skipsreder Anders Jahre oppførte i 1933 en privatbolig på Midtåsen i Sandefjord, etter tegninger av arkitekt Arnstein Arneberg. Byggestilen kan karakteriseres som neddempet funksjonalisme, ispedd klassisisme.

Området omfatter 60 mål med bebyggelse, parkanlegg og fin natur.

Eiendommen ble i 2007 kjøpt av Sandefjord kommune, Vestfold Fylkeskommune og Anders Jahres Humanitære Stiftelse gjennom selskapet Midtåsen AS. Selskapets skal eie, forvalte og utvikle eiendommen, og bruken skal være av kulturell, sosial og næringsmessig art. Det er lagt til

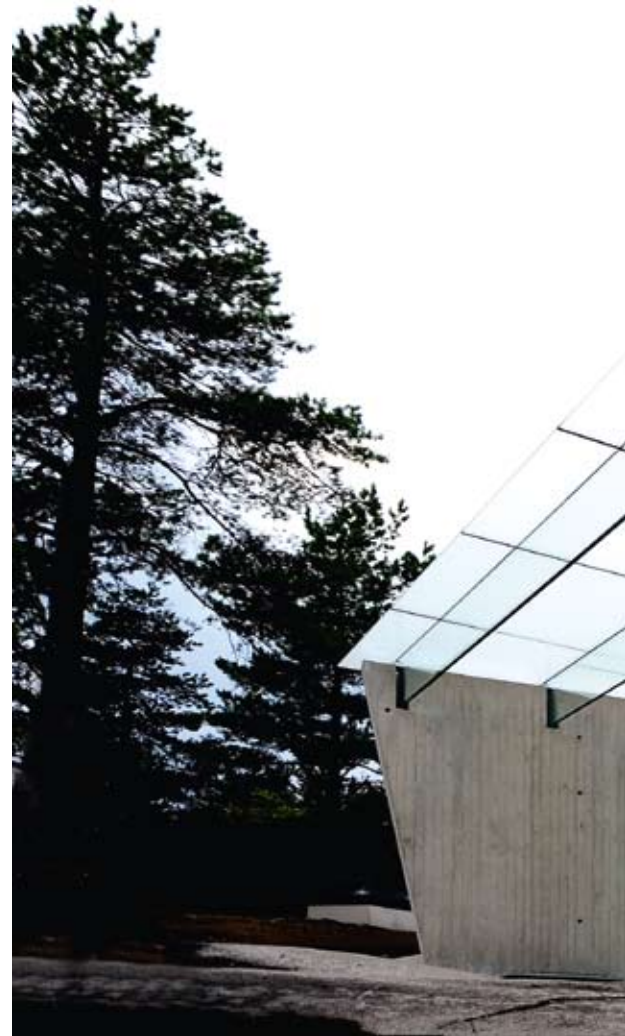
rette for allmennhetens adgang til eiendommen. Sandefjord kommune har ansvaret for driften av parkanlegget, som er åpent for publikum hver dag hele året.

Som en videreutvikling av anlegget ble det planlagt en skulpturpark med arbeider av Knut Steen. Knut Steen er en av vårt lands viktigste billedhoggere de siste årtier og høster internasjonal anerkjennelse.

Hvalfangstmonumentet i Sandefjord er kanskje et av Knut Steens mest kjente verk. Kunstneren bor for tiden i Italia, men han har bodd, og har sin tilknytning til Sandefjord. Eierne av

Midtåsen ønsket med dette prosjektet å ære en kunstner mens han fremdeles er aktiv, med en samling som representerer et tverrsnitt av hans virke.

Sparebankstiftelsen DnB NOR inngikk en avtale med Knut Steen om innkjøp av skulpturer. Samlingen omfattet 16 skulpturer, tolv i marmor og fire i bronse. Marmor tåler ikke det norske klimaet, og det ble ansett nødvendig å etablere et vernende bygg for disse skulpturene. En av de viktigste premisene for utformingen av paviljongen var evnen til å vise og fremheve det beste i Knut Steens verker. Samtidig ønsket man at den skulle fremstå med

Paviljong sett fra syd. Foto: NKB

en klar egenverdi i samspill med det øvrige anleggets arkitektoniske og kulturelle verdi.

Situasjon

Midtåsen ligger på en høyde over Sandefjord, med en fantastisk utsikt mot byen og fjorden. Hovedporten ligger ca 2 km fra sentrum. Atkomstveien leder opp gjennom en flott bøkeskog. I tillegg til selve bebyggelsen omfatter anlegget en terrassert park som prydes av skulpturer, gamle eiketrær og vakre planter.

Paviljong i skogen. Foto: LH

Premisser

Følgende momenter lå til grunn for utforming av bygget:

- Marmorskulpturene av Knut Steen kan av klimatiske årsaker ikke stå under åpen himmel. Paviljongen innehar i hovedsak ingen annen funksjon enn å være et uklimatisert, samlende rom for skulpturene. Men det er også tatt hensyn til ønsket om formidling av kunstformer som musikk og tale.
- Ivareta forholdet til Midtåsen, med vernede bygg og parkanlegg, tegnet av Arnstein Arneberg. Paviljongen skal underordne seg helheten. De to anleggene skal ha et kontrasterende, men positivt samspill.
- Paviljongen plasseres og integreres i det omgivende naturlandskapet. Vegetasjon, terrengform, koller og knauser skal bevares. Bygget skal fremheve kvaliteter i situasjonen og i landskapet.
- Paviljongen skal romme utvalgte skulpturer fra Knut Steens samling og produksjon. Det er viktig at forholdet mellom bygg og kunstverk samspiller med kunstnerens visjoner og intensjoner for anlegget. Knut Steen er spesielt opptatt av lys og tyngdekraft. Det skal utformes et bygg som gir mye lys og letthet til skulpturene.
- Bygget skal ha en sterk egenidentitet og arkitektonisk kvalitet.

Disse forutsetningene ga utfordringer, men også muligheter for å utforme et bygg med utradisjonell materialbruk og spennende detaljering.

Utforming og materialbruk

Den nye skulpturparken fremstår som en integrert del av anlegget på Midtåsen. Prosjektet omfatter også atkomststier, serviceveier, nytt toalettanlegg for besøkende samt parkeringsplass.

Paviljongen ligger i en furuskog med lyng og fjellknauser, kilt inn langsmed et høydedrag vest i anlegget, med flott utsikt. Avstanden til hovedanlegget er ca. 50 m. Paviljongen ligger langsetter en sti som leder forbi høydedraget, fortsetter videre forbi paviljongen sydover gjennom skogen og ned inn i det sentrale hageanlegget syd for

LUND HAGEM ARKITEKTER www.lundhagem.no

Lund Hagem Arkitekter AS ble etablert i 1990. Kontoret har pr. i dag 32 ansatte.

Vårt syn på arkitektur er basert på tolkningen av landskapet og den stedlige byggeskikk. Med dette utgangspunkt søker vi å forme en moderne tidløs arkitektur med tydelige røtter i den nordiske tradisjon.

Priser:

Statens Byggeskikkpris: 1987, 1994, 2000.

Murverksprisen: 1993.

Grosserer Sundts premie: 1999, 2006.

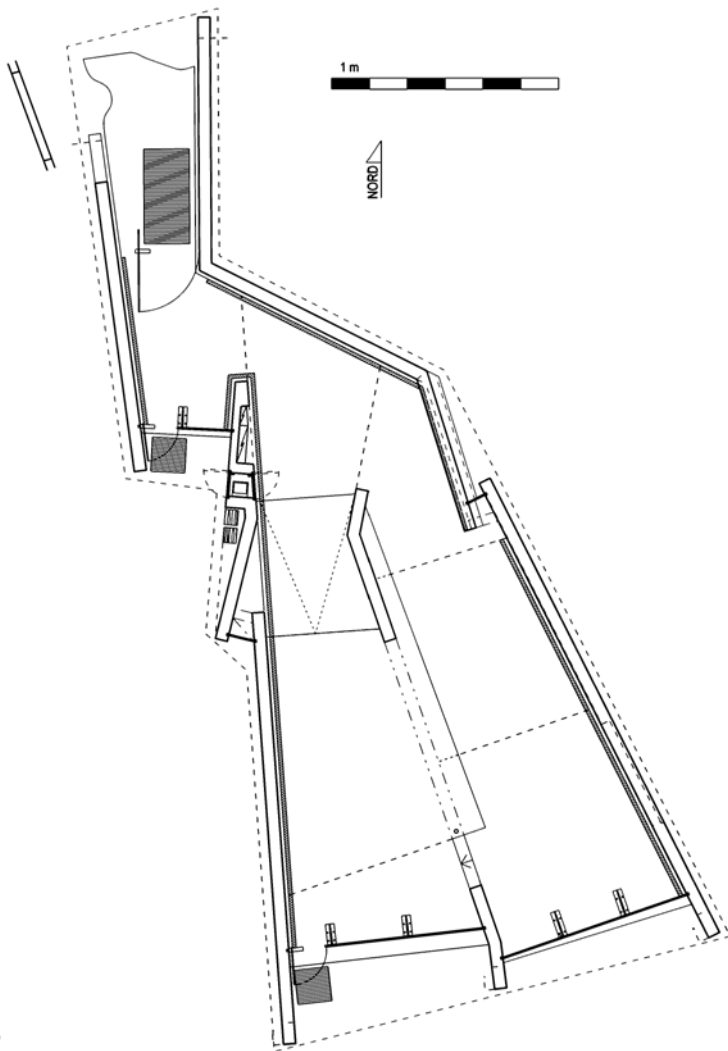
Anton Christian Houens fond: 2000.

Inngangsparti. Foto: LH

Utsikt mot fjorden. Foto: NKB

Plan

hovedhuset. Paviljongen og de fire bronseskulpturene er en del av en 'kunstvandring' gjennom anlegget, som over tid kan suppleres med nye verker.

Inngangspartiet ligger henvendt lengst mot nord. Besøkende ledes inn mot og videre inn i paviljongen av en veggskive i corten; et kontrasterende element som signaliserer byggets tilstedeværelse sett fra adkomststien.

Bygget er utformet som en kile-/traktformet vandrehall/paviljong med lyse betongvegger og glass, en form som på mange måter gjenspeiler stedets topografi. Byggets geometri og veggplassering mot vest omslutter og forsterker det tilliggende høyde- og dragets form og danner samtidig et utvendig plassrom som kan benyttes for mindre forsamlinger. Traktformen åpner seg mot syd, store panoramavinduer gir utsyn mot naturen, byen og fjorden. Paviljongen er delt i tre;

inngangssone, mellomparti og et avsluttende, åpent hovedrom. Gulvets varierende høyder er med på å forsterke de forskjellige sonene, og besøkende kan vandre og betrakte skulpturene fra forskjellige nivåer. I tråd med kunstnerens ønsker består bygget av rom der skulpturene kan oppleves samlet, men allikevel frittstående. Valget av lyse betongvegger er i også samråd med kunstneren. En nøytral, lys, innvendig kulisser/vegg var av stor betydning for hvordan Knut Steen ønsket marmorskulpturene utstilt. Fasadene i lys betong er også valgt utifra ønsket om å nedtone og underordne paviljongens tilstedeværelse sett fra hovedanlegget, og i den omkringliggende natur. Betongen er noe lysere enn den vanlige gråfargen.

Friheten og utfordringene et uklimatisert bygg gir, er noe vi har prøvd å vise gjennom materialbruk og detaljering. Dette fremkommer særlig i

glasstakets detaljering, et glasstak som kun består av bærende glassbjelker, slisset inn i betongveggene, med limte, opake glass i takflaten.

Dagslyset filtrering gjennom den omkringliggende furuskog, det opake glasstaket, glassvegger med differensierte lysinnslipp fra flere sider, i kombinasjon med dagenes vekslinger og tider, gjør at skulpturene kan oppleves i forskjellig lys og farge gjennom alle døgnetts tider – og årstider.

Veggenes innbyrdes forskutte plassering er med på fra innsiden å ramme inn forskjellige bilder av den omliggende naturen, samtidig som åpningene fra utsiden rammer inn skulpturene inne i bygget.

Paviljongen kan med sine tre pivotdører i glass åpnes helt, slik at

Sett fra adkomsten. Foto: NKB

besøkende fritt kan vandre gjennom bygget, ut til det skjermede, vestvendte plassrommet, eller sette seg ned i det overdekte utsiktsrommet mot syd, for så å fortsette vandringen videre nedover i skogen.

En forsiktig, innvendig lyssetting av skulpturene er tillagt stor betydning. Det er nedlagt mye arbeid i belsningen både av skulpturene og bygget, idet man ønsket en underordning i forhold til hovedanlegget. Belisningen betoner hovedformen kun fra innsiden gjennom de forskjellige åpningene i bygget. Dette er gjort indirekte ved hjelp av belisningen av de enkelte skulpturene. Lyssetting av skulpturene, både med hensyn til dagslys og kunstig lys, er utført i nært samarbeid med kunstner og lyskonsulent.

Adresse:	Midtåsen, Midtåsveien 2a, 3226 Sandefjord
Byggherre:	Sandefjord Kommune
Finansiering:	Sandefjord kommune, Vestfold Fylkeskommune, Anders Jahres humanitære stiftelse, Sparebankstiftelsen DnB Nor, Norsk kulturråd
Arkitekt:	Lund Hagem arkitekter AS
Landskapsarkitekt:	Gullik Gulliksen AS
RIB:	Siv.ing. P.O. Danielsen AS
Entreprenør:	betongarbeider: TKS-BYGG AS
Leverandører:	Betong: Unicon AS Glass: Skandinaviska Glassystem AB, v/Erik Stening Belysning: Concept Design AS, v/Fredrik Eng
Byggeår:	2009
Areal:	200 m ² BTA

Konstruksjon:	Bærende glassbjelker i tak, slisset inn i betongvegger.
Materialer:	Lys betong i alle gulv og vegger. Betongkvalitet B35 M45. Hvit sement (Aalborg White) og lokalt tilslag. Jernfritt glass. Corten-stål i bærevegg ved inngang.
